

SETMANARI ILUSTRAT, DE LITERATURA, NOVAS Y ANUNCIS

Dedicat ab preferència al deşarrollo de la vida teatral de Catalunya
PREU: 15 CENTIMS —♦— SURT LOS DISSAPTES

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

En Barcelona . . . . . Ptas. 2 trimestre
 Fora ciutat . . . . . » 2 »
 Los suscriptors del interior reben las obras del
 : : : : : folleti encuadernadas : : : : :

DIRECTOR

D. Joan Brú Sanclement

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Carrer de las Cabras, 3, 2na (Bussó á la escala)

PREUS DE CADA NÚMERO

Número corrent. . . . . 15 cénts.
 Donant avis se passa á domicili sense
 : : : : : augment de preu : : : : :

TEATROS DE BARCELONA

La entrada del Nou Retiro

Crónica

Historia de un Homenatge

I

Era la época latent del assumpto Verdaguer, acabava de publicar el poeta vigatá sas cartas tituladas un sacerdot calumniat, y tot Catalunya en pes parlava d' ell y de sos perseguidors y del bisbe de Vich y el marqués de Comillas.

Aquella serie de cartas habian despertat la opinió pública, y semblava que 'l seu nom, honra de las lletras catalanas, sortia incólume y més brillant que may de la foguera de las envejas y la calumnia.

Un dictámen firmat per un metje 'l donava per boig, un altre dictámen suscrit per las emi-

nencias alienistas de Barcelona, certificaba 'l seu equilibri mental, lo *Diario del Comercio* habia publicat un número dedicat á enaltir y revindicar al sacerdot y al poeta, y el seu ascétich *Sant Francesch* va ser la pedra que feu inclinar la balansa de la opinió al costat del pare Verdaguer.

L' autor de la *Atlántida* no era boig, un boig no concebeix ni escriu un *Sant Francesch*, no sent boig habia sigut perseguit y calunniat, el bisbe de Vich era el perseguidor, el marqués de Comillas el seu aliat.

Lo badell d' or no habia pogut aixafar al petit rossinyol de Folgarolas, una vegada més la veritat, com el sol, habia desfet els núvols de la calumnia y de la enveja, y brillava serena y esplendent, com á filla del bon Deu.

Admirador de tot lo gran y tot lo noble, seguia jo punt per punt tots els incidents del assumpto; primerament duptant, després creyent com l' Evangeli tot quant deya 'l pare Verdaguer, covant en mon cor un desitj que volia realisar á tota costa, el desitj era dar una pedra per petita que fos, un sol gra de sorra, al colós monument de la revindicació del autor immortal de la *Atlántida*. L' hi habia posat voluntat y desitjava demostrarli.

En aqueixa disposició d' esperit, vareig tenir una llarga sentada ab un conegut crítich musical que habia tractat molts anys seguits al pare Verdaguer, qui 'm va fer molts reflexions, las quals sols serviren d' incentiu al meu afany, y després de demanarli 'l domicili del poeta, vareig

deixarlo, fent el ferm propòsit de visitar á Verdagner pera oferirli mos serveys y ma ploma, poca cosa en veritat, pero 'l desinterés, la voluntat que 'm guiava 's disculpavan del atreviment.

Aixís van passar bastants dias; jo m' habia figurat, no sé perque, que l' home qu' escribia aquelles cartas, vivia en un piset modest y reduhit. L'aspecte luxós de la casa ahont habitava me va detenir de pujar durant alguns dias, pro havent sapigut que vivia ab una familia acomodada que l' habia recullit de bona voluntat, ja no va estranyarme res, y vareig decidirme á visitar-lo, costés lo que costés.

Aixó era á últims del any passat. Van sortir las *Flors del Calvari*, la obra delicada per excelencia, y sa sortida va coincidir ab la vinguda á Barcelona del meu bon amich, En Joseph Aladern. Molt varem parlar de Verdagner, de sas obras, de sas persecussions, l' Aladern l' habia defensat desde alguns periódichs de la provincia de Tarragona, sa patria, y desitjava com jo, coneixel. Jo sol, tal vegada no m' haguera may atrevit á pujar á sa casa, l' Aladern lo mateix, pro escudat l' un ab l' altre, varem fer cap á casa del home que tant venerabam y admirabam, á pesar de que may l' hi habiam parlat.

La antessala va esser llarga, Verdagner era á missa, al últim arrivá, y un tant recelós al principi, cosa propia de un home que habia suferit el cúmul d' impressions qu' ell manifestava en las *cartas* avans mentadas, va anar animantse per graus, fins á compendre els nostres bons propòsits: eram soldats que anavam á oferirli nostras armas y nostra energia en favor de la seva causa, la causa dels homes grans, que casi sempre son perseguits, y las armas no s' han pas esmossat fins al present.

Verdagner posseheix el tracte de mon, es correcte fins al extrém, la seva amabilitat y la bona acullida que va dispensarnos 'ns acabá de posar al costat seu incondicionalment, y com á penyora de aquella entrevista, ens va afavorir ab un parell d' obras sevas.

L' Aladern s' en entorná á sa poética torra de la Saura, en Alcover, á confeccionar el seu precios folleto, *Verdagner revindicat*, lluny de las trifulcas de la vida de ciutat, conservant del pare Verdagner, la venerada imatge del únich dia que 'l va veurer; jo al contrari, estava condemnat á ficarme á Redemptor, y era just que morís crucificat, 'l meu treball no podia fermel sol y d' aquí ha vingut el mal, perque sol no l' haguera fet.

He reulat tant, perque desitjo fer la historia minuciosa y detallada del *Homenatge á Verdagner*, hi va en aixó compromesa la dignitat de

personas á qui respecto y admiro, y vull que caiga sobre mon cap tota la culpa, ja que vareig ser la causa de que 's constituís la Comissió del *Homenatge á Verdagner*. Avuy, fracassada la gestió de la Junta, insultada aqueixa per algun periódich, mal vista pel pare Verdagner, es indispensable que á pesar meu, á perill de perdre l' aprecí del home á qui volia assegurar el pa de cada dia, posi cada cosa á son lloch, perque quedi ben desllindada la personalitat de cada una de las personas que ab bona fe varen venir en ajuda d' aqueix pobre versaire; ab l' ausili de tots, l' éxit hauria coronat nostra empresa, Catalunya haguera fet una obra meritoria, y 'l pare Verdagner, l' auell de bosch, lograva viure sol, independent, tranquil, *cantant desde l' arbre de la poesia alabansas á Deu*.

Aqueix era l' honrat afany de la Junta, com s' anirá veient, pro l' auell de bosch está engabiado, y lo que 's pitxor, estima la gabiado inconcientment.

A. LLIMONER

La ciencia y 'l sentiment

«¿Qué es la vida? Jo ho sé, de la Natura
 la suma perfecció;
 lo ser y 'l respirar de una *envoltura*
 ab tot en relació.
 »Travall hon pot mostrá 'l perfeccionisme
 son poder assombrós,
 un ser que constituí 'l micro-organisme,
 conjunt harmoniós.
 »L' essencia del seu ser está en la química,
 pot sempre fé y desfé;
 es máquina, 'l taller te 'l nom de clínica...
 tot ho sé, tot ho sé.»

Així exclamava un metge, quan un día
 se li morí un infant;
 l' inútil de sa ciencia malehía
 y exclamava plorant:
 —Oh ciencia malehida que t' empenyas
 en apartar los vels!
 Oh ciencia malehida que m' ensenyas
 veritats tan crudels!
 Jo sé, malvada ciencia, que m' enganyas;
 al perdre 'l fillet meu
 vull creure que han obrat causas estranyas,
 la voluntat de Deu.
 No 'm digueu que per sempre fuig la vida
 y 'l ser se descompon
 si acaba l' organisme, que es mentida,
 vull creure en altre mon.
 Vull creure en un nou mon hont va sa essencia
 per no tornar may més...
 La vida no sé 'l que es ni ho sab la ciencia...
 ¡no se res, no se res!

Envá una veritat tan gran é inmensa
 calma nostre dolor,
 pot mes que la rahó de nostre pensa
 lo sentiment del cor.

JOSEPH ALADERN.

Cosas meas

Sols te desitjo un mal joh dona ingrata!
 per venjar mon amor.
 Que trobis un com tú y que tú l'estimis
 com t'estimava jo.

A tú 't dech els dos instants
 més solemnes de ma vida:
 aquell que 't vaig dir—t'estimo—
 y aquell que vas dirme—olvidam—

Quan parlas aprop meu ab ta veu dolsa,
 ¡sento un goig dintre l'ánima!
 ¡Quin sentiment respiran los teus llabis!
 ¡Qu'ets hermosa, quan parlas!
 (De tots modos, mon be, jo 't prefereixo
 ab la boca tancada.)

MAYET.

¡L'argument de l'ópera!

Ab lo nom de *La Fada*, el renombrat escriptor catalanista senyor Massó y Torrents aviat publicarà un drama en un acte, que ha sigut ja posat en musica pel jove mestre Enrich Morera. Hem sentit la partitura y llegit de passada las provas de la composició literaria, y tot plegat ens ha mogut lo desitj de dirho al nostre especial públich, que de segur es complaurá al veurer com s'obre camí l'idea d'enriquir l'art catalá afegint á la secció dramática la secció lírica.

No's tracta pas d'un argument basat en un qualsevol fet de la vida social d'avuy en dia. Se'n va cap al segle XIII, durant lo reynat de Jaume I d'Aragó y Catalunya, y casi bé aprofitantse de la tradicional superstició qu'envocalla el gorg Negre, un dels tres llachs de la regió de Noedes, situats en les altas montanyes que s'alcen entre'l Conflent y el antich comtat de Fenolledes, desenrotlla una acció prou inspirada pera que l'art escénich brolli en totes ses manifestacions, poguentse executar, si'l talent del home á tant arriba y l'avaricia dels empressaris de teatres no ho entorpeix, de manera que's produeixin los efectes com á Bayreuth produien les creacions de Wagner.

D'altre modo no's comprén que comensi el drama ovirantse l'ampla extensió del estany Negre reposant entre singles espadats, les aygues venen á morir á una vora oberta, un pas xamós que deixen les pelades montanyes. En primer terme comensa una pendent plena d'erba y tatxonada de floretes de colors vius, dominant les blanques, una mica més lluny arrenca un bosch espés. Prop dels prats, una barraca de pastors, y, escampats jeyent per la jassa, vaques y badells.

Es de nit. A poca distancia, entre les roques esberlades, hi han encara clapes de neu. Gran quietut per tot arreu; sols se sent l'aire com remoreja al atravesar el bosch, y en el gorg un soroll d'ones ab prou feines perceptible. Brillen els estels y reflecteixen en les aygues. De sobte'l cel cambia de tons; apunta el dia, augmentant la remor d'aucells y d'insectes; tot se va distingint més clar.

De dintre la barraca surt un rabadá d'uns quinze anys, y, depressa y com atret, es posa, mitj adormit, á la vora del estany. Tot seguit apareix d'entre les aygues, sortint no més fins á mitj cos, una fada hermosa, un gran cabellera rossa y esllanguida, movent els

brassos nusos com volent atraure y tirant enrera el tors, canta dolçament per encisar al pastoret.

El rabadá se gira fregantse 'ls ulls sense estar ben despert, y torna á dins de la barraca. La Fada desapareix. Se senten dringar els esquellots de les vaques. A llevant, el sol ha pres un to de foch. Ja tots els termes son ben clars.

Ixen de la barraca un pastor molt vell y el rabadá, ja deixondits. El duo de baix y tenor que abdós personatjes cantan, es descriptiu de la tradició del gorg Negre. Ja es plé dia, tranquil y sense nuvols. Mentres lo rabadá está d'esquena al gorg treballant, brolla del estany la Fada, y ab mitj cos enfora canta novament per atraurers lo pastor jove, qui pateix d'indecisió.

La Fada s'enfonza. El rabadá, á qui el pastor ha cridat, fuig depressa, però recantlli de deixar aquell lloch.

Surt el sol, roent, lluminosíssim; l'alegría de la Natura es trasllueix en los més agradables remors: xerradissa d'aucells, murmuri del xaragall que neix en l'estany, y de l'oreig á través de l'abetosa. Un escamot d'isarts, saltant per les roques, va á abeurarse á l'aygua, y fuig esperitat.

Se sent el trot d'un cavall que va acostantse. Apareix á galóp rabent, en un gros cavall blanc, Jausbert de Paracolls ab Gueralda d'Evol á la gropa. Ella, ab gonella blanca, el ros cabell partit en dugues llargues trenes encintades, sobre'l front una anella d'or ab un fermall al mitj. Ell va mitj armat: elm petit, perpunt y espasa; l'escut penja al costat dret del cavall; es jove y ferreny; du barba negra y escassa. Gueralda va agafada á la cintura de Jausbert. Van cansats de corre tota la nit y s'aturan damunt l'erba.

Duo de soprano y tenor. No cal dir que son dos enamorats qu'han fugit de la casa pairal d'ahont ella ha sigut robada á l'usansa de l'Edat Mitja. El col·loqui es llarch y atapat de tendreses, á qual final es queda adormida demunt l'erba, fentli costat lo galan.

Al cap d'una estona que dormen, brolla del gorg la Fada fins á mitj cos. Aquesta vegada porta al cap una corona de jonquilles.

Van eixint del gorg algunes fades á colles petites y com si s'anessin desvetllant. No porten sinó una túnica fina y prisada d'un color vert-blau. Llarga cabellera rossa; al cap una corona de balechs florits; peus descalços, brassos nusos. Cap lligam á la cintura. S'acostan als dos enamorats adormits y se'ls contemplen bona estona. Després van sumergint graciosament l'elm dintre del llach, encisantli de passada l'espasa, quan sentint lo remor de gent que s'acosta, totes les fades van tumultuosament amagantse dins de l'aygua. La Fada, avans d'enfonzarse, diu:

«Oh, Gueralda! Jausbert no será teu:
 viu ó mort será meu!
 Adeu!!»

Lluny, á dalt del bosch y prop d'un cim, s'hi veuen uns quants homes: miren á tots indrets, y un d'ells s'adona dels dos enamorats adormits. GERALDA es desperta, veu als homes devallar per unes roques y crida á Jausbert tota esglayada. Van eixint per tots indrets homes de guerra y mesnaders ab varietat d'armes y trajos. Jausbert es posa en actitud de combat, protegint á Gueralda. En mitj de la darrera colla ve'l senyor de Evol, pare de Gueralda, furiós y cansat. Mana emportarse á sa filla y agafar á'n Jausbert, quant accepta el combat qu'aquest li proposa barallantse tots dos sols.

Es posen abdós combatents á cada extrém del camp y batallen á cops de bran ó espasa llarga per estab-

Harse. Tots s'interessaven pels dos combatents, silenciosos al principi, després animant amb crits ansiosos al d'evol. Jausbert para bé 'ls cops millor que no 'ls dona. Muden d'extrem partint sempre de les lilles marcades a terra, y s'abrahonon. L'elm del d'evol reb un cop que sembla un moment deixar-lo estebornit. Fugint de la regla, enfonza l'espasa en el costat dret de Jausbert. Esglay general; alguns se sorprenen de la mala acció del llur senyor. Aviat de la ferida brolla la sanch. Jausbert, al véurerla, diu:

«Com fuig la vida!...
 L'amor!... La joventut!
 Adeu, gäya esperansa!
 Adeu, ferm pensament!
 Del mon la traïdoria
 may fugirá?»

El senyor d'evol mana penjar el cos de Jausbert, apareixen dalt d'una roca, desde la que queda abocat a l'estany; després els homes se'n van, y tot anantsen tiran pedras al llach ab furia y superstició.

Se senten xiscles esgarrafosos de les fades, ofeses de que hagin tirat pedras al gorg, quals crits diuhen:

«Ah, ah, ah! Que s'aixequi furient tempestat.»

Creyent haver sentit els xiscles se'n acaben d'anar tots els homes de guerra aterrorisats.

Tot queda sol. No més es veu penjat per les aixelles a la roca el cadavre de Jausbert ab la mä agafant convulsivament l'espasa.

Del estany s'aixeca a poch a poch y pren cos una gran nuvolada ab acompanyament d'estranyys remors

de tempestat. Després tot se va ennegrint, fins que's desencadena per complert la tempestat ab trons y un seguit de pluja que bat arbres y roques. Les aygues del gorg s'agiten.

Se sent el drinch dels esquellots de vaques que corren. Apareixen el pastor y el rabadá, que van a aixoplugar-se a la barraca, y el primer, entre espantat y ofés, diu:

«La tempestat s'aixeca tot de repent: no sembla sinó cosa d'encantament. Si ets tu qu'has tirat pedres dins de l'estany, l'últim any qu'am mi vinguis serà aquest any!»

Gran fosca, pluja espessa y forta, trons y llamps. Passa galopant, espantat, Tallavent, el cavall de Jausbert, desbridat y caiguda la sella. Segueix la tempestat més formal y més inclement.

A la soptada claror d'un llampech es veu Jausbert penjat a la roca y la Fada abraçada ab ell que 'l besa y 'l acaricia. La vesta que du es llarga y revolta com una onada. Mentres ab un bras esquiva una áliga que comensa a planar sobre Jausbert, diu triomfant:

«Ja es meu!»

***

Quan sigui l'hora que públicament se puguin apreciar las bellesas que conté l'obra que lleugerament acabém d'extractar, es veurá també públicament ab quin alé comensa l'ópera catalana, y quan dignes de reconeixement deuen esser los senyors Morera y Massó, que no sols l'alentan, sinó que la fan.

R. C. y R.

PLANAS ARTÍSTICAS

Estatua eqüestre de D. Jaume 'l Conquistador, en Valencia

Esculptura de Agapito Vallmitjana

A ca 'l sabater

(DIÁLECH POPULAR)

- ¡Biolet!
- ¡Hola, Pepeta!
- Mira quin cas ahí al ball, tot ballant se'm va fe un tall demunt de la sabateta.
- ¡Cóm la portas tant estreta per fe 'l peuhet més bufó!...
- ¡Vaja! ¡No'm diguis aixó!...
- Que... ¿No't casas?
- Fa vent.
- Mira; jo't sé un pretendent, jovenet, barato y bó.
- ¿Qu' es esguerrat?
- ¡Ca ha de sé!
- ¿Y m' estima a mí?
- Ab desfici.
- Deu sé un gándul sens ofici
- No, noya, no; es sabaté.
- ¿Qué potsé ets tú?
- Sí, ¿qué?
- M' has deixat tota admirada.
- ¿Casemnos?
- No'm desagrada.
- ¿M' has respost que sí?
- Clá y net.
- Donças are sí que he fet l'última sabaterada.

ANÓNIM

Un document important

Agradablement sorpresos havem sigut ab la visita que una Comissió ha fet á la nostra Redacció, posantnos á mans un document d' extraordinari interès pera nosaltres, per quin motiu, accedint á la demanda que se 'ns ha fet, l' insertém avuy ab molt gust en nostras columnas.

Es lo document una manifestació palpable del interès ab que 'l públich comensa á mirarse la marxa que deu seguir la nostra escena, posant terme á la desgraciada direcció donada aquets ultims anys.

Lo TEATRO REGIONAL, que ve precisament consagrant sa vida á que brilli ab tot l' esplendor de que 's fa digne tan important branca literaria, se congratula avuy en insertar l' aludit document, que diu aixís:

A todas las empresas de teatro Catalá y entidades que intervienen en los Centros, Societats Recreativas y Teatros de Catalunya.

Los abaix firmants, fervents mantenedors de la dignitat literaria y constants concurrents als locals que celebren funcions en nostre idioma, suplican interessadament en be de tots ells y de Catalunya tota, deixin de representar las obras que portin lo nom d' aquells autors quina pretenguda originalitat destrueix en bon hora la crítica honrada, salvant aixís que la escena catalana emprengui un camí fals, que á no tardar moriria de una manera vergonyosa.

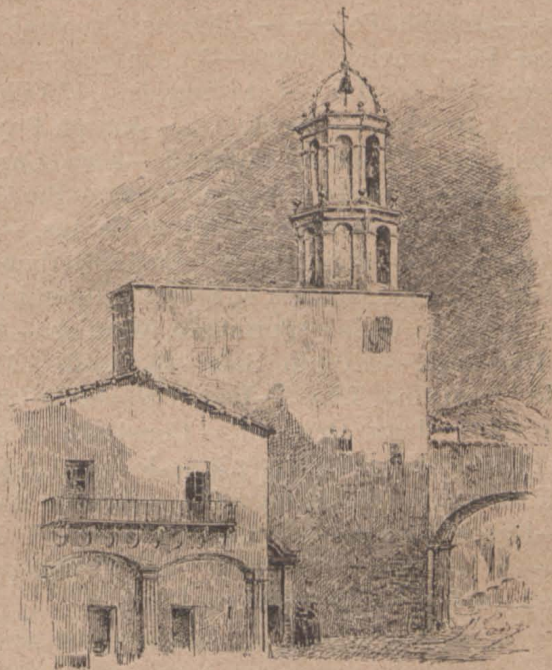
Nos fa parlar en tal sentit lo deplorable exemple donat en la temporada teatral que finí en lo mes de Maig prop passat, en la cual no arribaren á poguerse apreciar obras de verdader valer literari y artístich en virtut de acaparament que algún autor (?) feu de la escena ab humillant consentiment de la empresa á qui corresponia posarlo á ratlla.

Ara qu' anem á comensar temporada nova, los firmants se fan ressó de la opinió pública, justament ofesa, y demanan á todas las entitats corresponentas, deixin de continuar la via empresa per lo «Teatro Catalá» en la temporada passada, ó del contrari nos veurém obligats á retraurens d' assistir als espectacles de baixa lley, ab que acostuman entretenir al públich de mal gust, deguts á la ploma del plagiari que malmet lo teatro de casa.

Prou hi han autors quals obras de bon gust esperan torn. pera que las saboregi lo públich il·lustrat.

Ajúdintnos tots los aymants del teatro catalá y la regeneració del art dramátich será un fet á Catalunya.

CATALUNYA PINTORESCA

CAPELLADES. — A Ca la Vila y la Iglesia

A la premsa en particular, y á tothom en general, supliquem la circulació de la idea capdal que enclou aquesta protesta, y aixís farán un servey inapreciable al més popular, instructiu y civilisador ram de la literatura nostra.

Barcelona, Septembre de 1896.

Pere Torres.—Anton Puyal.—Juliá Morera.—J. López.—Albert Puig.—F. Cañas.—Sadurní García.—Joseph Freixas.—Francesch García.—Enrich García.—Joseph Casas.—Narcís Cuspinera.—Tomás Besa.—Rossendo Coll.—Fernando Mestres.—Frederich Suñol.—Jaume Ulrich.—Joan Narbona.—Jacinto Prous.—Vicents Llobet.—Vicents Giralt.—Joseph Majó.—Joseph Pol Armengol.—Manel Poles.—Emili Soler.—Joseph Ferré.—Enrich Val.—Ramiro Pol.—Marcelino Pons.—Joseph Muela.—Joseph Curt.—Lluís Andreu.—Joseph Seguí.—Alfons Freixas.—Hermenegildo Arnall.—Anton Casas.—Manel Jací.—C. J. Orta.—Carloš Roch.—Anton Trulls.—Joan Arnás.—Jaume Puig.—Miquel Costa.—Mariano Costa.—Joan Massana.—Ricardo Pous.—Miquel Larrañeta.—Manel Ricou.—Hermenegildo Martí Pamies.—Ramón Gelabert.—Lluís Escarré.—Joseph Casamajó.—Manel Aznar.—Anton Soler.—Joseph Segura.—Benjami Valiente.—Venanci Alonso.—Joan Martí.—Ramon Porta.—Joan Navarro.—Ramon Mañé.—Daniel Roca.—Francesch Cuspinera.—J. Casanova Ventura.—Lluís Coch.—Alvaro Santacana.—A. Domenech.—Andreu Font.—Agustí Porta.—Anton Pallejá.—

Alfons Balcells.—Ricardo Serra.—Anton Gasset.—Agustí Fontané.—Joseph Masaguer.—Climent Casas.—Joseph Ferrer.—Llorens Casamajó.—Ramon Pi.—Enrich Roca.—J. Amigó.—Tomás Romero.—A. Peralta.—Pere Sagols.—J. Vilaseca.—D. Vilaseca.—Joan Murtra.—Joseph Puyal.—Manel Puyal.—Emili Adzerol.—Joan Carreiras.—Mariano Casals.—Anton Planas.—Pío Guixeras.—Carlos Estrada.—Manel Camps.—Ramon Codina.—Joseph Graner.—Carlos Carbonell.—Adrià Figueras.—Lluís Fargas.—Climent Cárbrero.—Emili Valls.—Fernando Miralles.—Anton Domingo.—Alfredo Sala.—E. Call.—Joan Batlle.—Amadeo Trias.—Joan Creixell.—Joaquim Pou.—Joan Orpinell.—Constantí Ros.—Pere Casas.—Enrich Codorniu.—Joseph Casa.—Emili Camprubí.—Santiago Cos.—Enrich Amigó.—Eusebi Guitart.—F. Dalmases Gil.—F. Robert.—A. Llimoner.—Ramon Lago.—Joaquim Cristià.—Joan Oliva.—Jaume Elías.

(Segueixen las firmas.)

Servey de fora

GRACIA. — Ab una concurrència numerosa y escullida se posá en escena lo diumenge últim, en lo circul «La Granada Graciense», la bonica comedia del malaguanyat autor D. Narcís Campmany *A la lluna de Valencia*, en qual desempenyo, que fou digne de aplauso, hi prengueren part la senyoreta Rabassa y 'ls senyors Moret, Rius, Montfort (E.), Mer (A.), Montfort (D.), Santaló y Reventós.

Ab un ball de Societat acabá tan agradable festa.

Galantment invitats assistirem lo dissapte prop passat al Teatro Zorrilla.

La funció que s'hi doná sigué á benefici del jove aficionat D. Juan Calaf, y l'obra escullida fou lo drama de Soler, *Las curas del más*, quin desempenyo, deixant apart los senyors Badía, Obiols y la senyoreta Brunet, los demés deixaren que desitjar, aixís com la direcció, per ser algo descuidada; al acabar lo drama se presentá lo coro «La Juventud Graciense», á cantar las dos pessas del immortal Anselm Clavé, *Al mar* y *De bon matí*, essent estrepitosament aplaudit.

Per fi de festa se posá en escena una pessa de cert afortunat ó desgraciat autor, que per lo xavacana y grullera se fa recomenabre esser passada per un cedás de mallas cláras. Sembla estrany hi hagi encare aficionats tan fanatisats en representar aquesta plaga de plagis, que fora hora se 'ls deixés dormir de una vegada en lo recó del olvit.—P. M.

MARTORELL. — Últimament se doná en lo teatro de aquesta important població, una funció composta del drama *La flor de la montanya* y la pessa *La primera á Barcelona*.

Se distingiren en lo desempenyo la senyoreta Faura y 'ls senyors Llongueras, Padrós, Plá, Dinarés, Sulé, Hubach y Marcet. Los intermedis estiguéren á càrrech del coro de Olesa, que dirigeix D. Emili Martinella, obtenint molts aplausos.—H.

MATARÓ. — Lo dia 3 del corrent, en la funció que 's doná en lo «Cassino Fénix», s'hi representá la pessa *Tirant l'art*.—O.

SITGES. — Destinant los productes á favor del Sanatori de la «Creu Roja», los aficionats de la societat «El Retiro», donaren diumenge últim una escullida funció, de la qual formaren part las pessas *Sense sogra* y *Los tres toms*.—S.

SANT GERVAZI. — Lo dia 13, en l'«Ateneo», la companyia catalana de Romea, posá en escena *La mitja taronja* y *Lo marit de la difunta*.—J.

ALCUDIA. — En lo teatro d' aquesta bonica població últimament s'han posat en escena las obretas catalanas, *Entrar per la finestra* y *D' estudi*.—A.

SABADELL. — Diumenge á la nit actuá en lo teatro Euterpe, una companyia de sarsuela cómica, dirigida pe 'l mestre Domingo y 'l reputat actor genérich don Courat Colomer, formant part de dita companyia las celebradas tiples Assunció Martí de Moragas y Josefina Castillo.

Se posaren en escena la opereta *Ki-ki-ri-ki* y la bonica sarsuela *Verdalet pare y fill del comers de Barcelona*, que agradá extraordinariament.

Campos de Recreo: Debutá lo senyor Bonaplata y la senyora Mena ab un drama castellá. Pera diumenge tenim la companyia de Romea. Benvinguda sia.

Associació de Católics: Després d' un drama castellá posaren en escena la pessa *De rebot*, que satisfé moltíssim.—G.

CALDAS DE MONTBUY. — Diumenge á la nit, al «Cassino del Centro», va tenir lloch una escullida funció.

Se posá en escena un important drama, y la pessa *Lo que 's veu y lo que no 's veu*. S'hi distingiren la senyoreta Miquel y 'ls senyors Vila, Sólanas y Castellet.

Están activantse 'ls preparatius pera las festas del *Aplech del Remey*. Actuarán quatre teatros y una plassa de toros, á més se darán gran número de balls extraordinaris.—X.

SANT MARTÍ DE PROVENSALS. — En lo Teatro Cervantes, diumenge, dia 6, la companyia que dirigeix D. Miquel Rojas, posá en escena un important drama, en lo qual lo senyor Mas estigué molt acertat; igualment lo senyor Rojas, que va ser molt aplaudit, secundant be las demés parts. Finalisá la funció ab la bonica comedia en un acte, *La Sala de rebre*, en la qual van ésser molt aplaudits los senyors Rojas, Mas y Guixer (P.) Diumenge últim doná altra funció part de la companyia Rojas, posant en escena un drama y la pessa *Mala nit*, en la que va distingirshi 'l senyor Garcia.

En la societat «La Alianza», hi actuá la companyia de D. Manel Panadés.

Teatro «Círculo Republicano Nacional». Gran fou la concurrència que hi havia en aquest teatro lo dia 13, ab motiu de la funció dramática que s'hi donava per la celebrada companyia de D. Miquel Rojas, de la que 'n forma part D. Pascasio Mas.

Formá part de la funció la bonica comedia en un acte, *La Cartilaginotalgia*, á la qual se li doná una representació admirable per part del senyor Mas, en lo doctor Llanseta, que hi está superior, y molt bé las senyoretas Arasa y Borralleras y 'ls senyors Botey (J.) y Botey (B.)—P. B.

Novas

Acaba ab lo present número lo preciós drama *La copa del dolor*. Segons costum establerta per nosaltres, los subscriptors de Barcelona, junt ab lo present número la rebrán enquadernada. Igualment los que no estant en aquellas condicions y desitjin tenirla enquadernada, poden desde avuy efectuar lo cambi acostumat, segons l' avis insertat al final del número.

La obra que seguirá en lo folletí es la bonica comedia en un acte y en vers, titulada *Dispensi, hi ha principal*, original de D. Ramon Caballer y Saez.

Es aquesta obreta, com recordarán nostres lectors, un dels éxits més justos obtinguts per la nostra escena en 1895.

Quedarà publicada ab dos números.

Nostre apreciat colega *Lo Regionalista*, ha sigut denunciat per un article publicat en son darrer número. Nos alegrarém surti be del contratemps suert.

La Secció liquidadora del Homenatge á Verdaguer, nos interessa á que fem constar que, essent ja pochs los senyors que 'ls falta venir á recullir sos donatius, procurin activar la gestió, donchs la Junta 'n quedarà agrañida de poguer donarho per acabat avans del preficats dia 20 d' Octubre vinent.

La setmana passada morí á Tortosa lo reputat mestre Plasencia. Se dirigia de Valencia al manicomi de Sant Boy, ahont anava á ingressar per curar d' una perturbació mental que patía, quan al arribar á Tortosa sobrevingué lo trist desenllás.

Dimecres passat se reuní en lo Govern civil, la Junta de Teatros d' aquesta provincia, al objecte d' examinar los planos de dos frontons nous que s' están construint en aquesta ciutat, los quals sigueren aprobats.

Essent tant l' increment que va prenent aquesta classe de *spont* á Barcelona, próximament nombrarém un redactor especial, pera tenir al corrent á nostres lectors de las principals noticias que á ell se refereixin.

Lo conegut home polítich Gladstone, ministre de Inglaterra, que com es publicament sapigut, se retirá voluntariament de la vida política, está consagrando tota la seva activitat y riquesa á la propagació del art. Sent especial passió per la música. Prefereix la de Gounod á la de Wagner. Dona gran impuls á la música popular, havent escrit un treball notable ocupantse dels cants populars escocesos.

Ultimament, ab motiu de celebrarse en Hawarden, un concurs de orfeons, al que hi acudí un auditori de 12,000 personas, Gladstone pronunciá un discurs en lo qual després d' haver fet lo panegirich de la música, acabá dihent: «No sols deu considerarse la música com una de las distraccions de la humanitat, sino també com una de las condicions necessarias pera la seva felicitat.»

Avuy comensa en lo teatro Circo Barcelonés á actuar una companyia de sarsuela composta de coneguts artistas y celebrats sempre per nostre públich. Sabém

que hi ha el propósit de cultivar preferentment la sarsuela catalana.

Molt nos plau la idea aquesta, y estém segurs que seguint dit camí, ab poca voluntat qu' hi hagi, l' empresa se guanyará lo favor del públich.

Per avuy está anunciat en lo teatro Eldorado la inauguració de la temporada, per l' eminent artista Novelli, ab la comedia de Shakspeare *La bisbetica domata*.

Ha mort á Esplugas de Francolí, á la edat de 21 anys, D. Cessar A. Torres, distingit periodista, jove al qual hi havia fundadas esperansas per sa gran disposició.

Rebi s' apreciable familia y redacció de *La Opinión*, de Tarragona, de la qual formava part, nostre sentit pésam.

Diumenge se verificá á Calatayud la festa dels Jochs Florals, presidida per D. Victor Balaguer. Lo poeta guanyador de la flor natural sigué l' senyor Llosa Gonneva, qui nombrá reina de la festa á la senyoreta Victoria Ballesteros.

Balaguer pronunciá un discurs d' esperit regionalista, que produhí indescriptible entusiasme. L' Ajuntament acordá oferirli una corona en sessió pública. A la nit del mateix diumenge en lo teatro s' hi doná funció de gala en honor seu.

Lo públich ve dispensant cada dia més lo seu favor assistint en gran número al teatro Novetats, ahont poden avuy apreciarse be las genials partituras dels primers compositors.

Dijous s' hi doná la primera representació de *La Africana*, obtenint una execució ajustada, per lo que sigué ovacionat lo mestre Petri.

S' estrenaren tres decoracions del escenógrafo Chia, que produexen bon efecte.

Los donatius que 's vagin rebent en aquesta Administració, destinats al monument á Frederich Soler, se anirán publicant mensualment.

Tenim rebut un exemplar de la Memoria publicada per las Juntas del Ateneo Obrer de Sant Andreu de Palomar.

També se 'ns ha favoregut ab l' envió de l' exemplar imprés del drama *La espiga roja*, original de D. Simón Alsina y Clos.

Agrahim la deferencia.

Dilluns se doná en lo teatro Granvía lo benefici de la simpática tiple senyora Coliva, posant en escena, á més d' altres obras, la opereta en un acte *La bella Galatea*, de Supé, una de las més genials del inspirat mestre.

S' han posat últimament ab molta acceptació *Marina y Donna Juanita*.

Próxim á sortir las llistas de la próxima temporada del teatro Romea, no hi han encara noticias seguras de com quedará format lo quadro de companyia.

S' afirma ja haver quedat escripturats los artistas senyoras Ferrer, Clemente, Munné y Planas, y els senyors Labastida, Goula, Capdevila, Soler y Pinós. Se ens ha indicat estava també gestionantse contracta ab l' actor senyor Sellés, la qual fora bona adquisició.

Desitjém acert á l' empresa en sos primers treballs,

donchs no poden fracassar per falta de personal: aquest hi es, sols precisa saberlo trobar.

FOMENT RECREATIVU DEL INSTITUT.—Ab molt bon peu ha comensat la temporada aquesta important societat instalada en lo teatro Olimpo. Diumenge passat, devant de la extraordinaria concurrencia que hi acudí, siguié representat lo preciós drama de Soler *La Dida*, interpretada ab molt acert per los joves artistes que hi prengueren part, especialment la protagonista, confiada á la senyora Puchol.

CENTRE ROGER DE FLOR.—Pera l diumenge, dia 27 del corrent, s' ha combinat una escullida funció baix la direcció de D. Ramon Martí. Forman part del programa la comedia *¡Tot per las donas!* y la sarsueleta *¡Dorm!*

CIRCUL MERCANTIL FAMILIAR.—Dijous vinent, dia 24, á la nit, tindrà lloch en aquesta lluhida societat la inauguració de la temporada. Se posará en escena l' important drama *Lo Contramestre* y 's celebrará després un ball de societat.

SOCIETAT LA OLLA.—Demá á la tarde donará en son local (Tallers, 45, 2.º, interior) una funció extraordinaria baix lo següent programa: 1.º Sinfonia á piano per lo Sr. Cuartero. 2.º La comedia en 2 actes *Calvo y Compañía*. 3.º Concert per lo célebre guitarrista D. Joan Pou. 4.º La pessa *Per una solfa*, y per últim ball de societat.

LA BARRETINA CATALANA.—Aquesta societat doná funció lo dia 12 posant en escena la comedia *Lo sant Cristo gros*, en quin desempenyo hi hagué alguna deficiencia per no estar algú ben segur del seu paper. Molt bé las senyoras Puchol y Tous, com també los senyors Roca A. y J., y Clapera, quins se feren aplaudi ab justicia.

LA LIRA.—Las obras posadas en escena lo dia 13 en aquesta reunió, son: la pessa *Entre 'l menescal y el metje*, los dramas *Catalunya y Cor de roca*, estreno de un monotech castellá y la pessa *L' ultim inglés*, obtenint bon desempenyo per part dels senyors Casals (F.), Mozo, Gou y Chabrán y regular per part dels senyors Gómez, Vega, Puig, Gelaber, Feliu y Casals (A.)

ARTISTAS FIEROS.—Se verificá l' anunciada inauguració d' aquesta societat, posant en escena *Lo timbal del Bruch* y verificant dos estrenos, dels que donarém compte un cop completats alguns datos que 'ns faltan recullir.

CLARÍS.—Diumenge últim se posá en escena la bonica comedia *La Cartilaginotalgia* y la popular pessa *Cura de moro*. En lo desempenyo s' hi distingiren la Sra. Amigó y los senyors Fages, González, Canut, Morátones, Bigorria y Dorca.

La representació de la sarsuela *Lo primer dia*, tingué lloch lo dia 30 del prop-passat.

LA GRANOTA.—Anuncia una important funció pera l' próxim dijous. En ella s' estrenarán tres decoracions del aprofitat jove D. Constantí Vila.

Cul de sach

En una societat de sala y arcoba en la que s' hi te de celebrar una funció de benefici, quan ja, ab més de dos horas de retrás de l' anunciada per comensar, se determinan á aixecar lo teló, un dels actors per més que regira per tot arreu, no tróva la levita que tenia de

portar. Tothom busca y el públich dona mostrars patents d' impaciencia. Per ff delegan á un individuó pera que surti á dir algo, y diu aixís:

«Esperém de la benevolencia d' aquest respectable públich, que dispensarán al actor Sibadé, si al surtir en escena, ab lo desitj de no ferlos esperar, no tingués temps de posarse la levita.»—X.

Enigmas

Endevinalla

Tú que 'n ets un home entés,
y de llest passas de mida,
quin es l' animal que crida,
quant te la carn consumida
y quant es viu no diu res.

A. N. (A) PASTETAS.

La solució en lo número próxim

Soluciones als enigmas insertats en lo número 240
XARADA.—Pen-sa-ment.

Correspondencia

Llorens Grau: lo pensament es aprofitable. — Carlos Mas: es molt gastat. — Joseph Franquesa: rebut. — M. Girona: va be. — A. N.: á nostre gust prefeririam mudés lo seudonim; anirá. No recordém lo altre. — H. Maricel: esperém envihi més escullit. — Encarnació (a) Sí-vileta: lo tó d' ella no 'ns plau, si la refundeix será més fácil complaurel. — Surisenti: anirá la *Xarada*. — Cardús de B.: no resultan prou. — I. Solé Valls: anirá. — P. Giner y Font: veurém de donarli surtida. — Joaquim Bernis Pruna: es *march* y no *mar*. — A. Pallejá: com á nota de sentiment va bé, pero ofereix escás interés. — Joseph Banús Ferré: té excés de repetició pero certa bondat que la fa publicable. — Joseph Giné y Gené: tenen escassa novetat. — Gonnella poétich: s' hi nota rebuscament, retocats alguns aprofitarian; convé qu' en lloch d' aquets fulls hi dongui forma de *quartillas*. — Joseph Camprobi: es *alt* y no *al*. — Josefi: algo. — Un Olotí: igualment. — R. Gimeno: si acás lo segon. — Palet de Riera: son incorrectes. — Francisco Coronel: lo vers es defectuós, l' article hauria de veurers complert. — Francisco Ribas: en la mateixa secció anirá veyent lo que demana; pot enviarho y será servit, de las *xaradas* algunas. — N. Teixidó: posats d' acort, poden aprofitarse los seus serveys. — Pere Bon: en efecte, es tal com li diguerem; lo sobre deu anar tallat de las puntas y las *quartillas* qu' envihi escritas á una sola cara. — J. Alemany Borrás: no va mal. — Rafel Casulleras: es gastat. — Crispin Cessant: Barret de capellá: es fluix. — Pere Mallorquí: acceptat. — Joan Oliva Bridgman: van bé. — M. Girona: se farà tal com disposa y ho veurá anunciat. — El Trampista: es algo confós. — Poeta retirat: es poca cosa. — Z. Z. Z.: es gastat. — Poseph Pont y Espasa: van bé. — Pepet de Catalunya: aprofitará algo. — H. Maricel: surtirán algunas. — J. Subirana: igualment. — Enrich Riera y Mateu: va bé. — Pau Plá: també. — Llorens Ribera: es molt incorrecte.

Lo que no s' anomena no serveix.

AVIS.—Tots quants desitjin tenir enquadrnat lo drama *La copa del dolor*, poden desde avuy verificar lo cambi en l' Administració, Cabras, 13, 2.º. Entregant los folletins en bon estat y la cantitat de 15 céntims de pesseta, se 'ls cambiará per altre exemplar enquadrnat ab las corresponents cubertas.

Las cubertas soltas valen 5 céntims.